

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/1/2026
Identifikačné číslo spisu:	1120212560
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1120212560.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci osoby oprávnenej na výživné Y. U., narodenej XX. U. XXXX, V., V. 8, toho času prechodne bytom V., P. 1, právne zastúpenou Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s.r.o., Bratislava, Ďumbierska 3F, IČO: 36836460, proti osobe, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné Ing. Z. F., narodenému XX. F. XXXX, V., V. 8, právne zastúpenému advokátom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, Trnava, Ulica Vajanského 6718/10, o určenie výživného na manželku, vedenom na Mestskom súde Bratislava II pod č. k. B1-8Pc/18/2020-791, o dovolaní povinného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. apríla 2025 č. k. 12CoP/133/2024-1347, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. októbra 2023 č. k. B1-8Pc/18/2020-791 uložil osobe, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné (ďalej aj „povinný“) povinnosť prispievať na výživu osobe oprávnenej na výživné (ďalej aj „navrhovateľke“) výživným vo výške 250 eur mesačne za obdobie od 12. augusta 2020 do 30. júna 2022 (výrok I.) s tým, že zročné výživné za obdobie od 12. augusta 2020 do 30. júna 2022 vo výške 3.391,77 eura povinnému uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke do 30 dní od doručenia rozsudku (výrok II.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

1.1. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie mal v konaní za preukázané, že povinný si v rozhodnom čase od podania návrhu navrhovateľky dňa 12. augusta 2020 do právoplatnosti rozvodu manželstva dňa 30. júna 2022 vyživovaciu povinnosť voči manželke plnil na základe súdneho rozhodnutia, neodkladného opatrenia nariadeného v tomto konaní, v nevyhnutnej miere vo výške 100 eur mesačne. Obaja účastníci potvrdili, že v spoločnej domácnosti nežili od mája 2019. V byte patriacom do bezpodielového spoluvlastníctva manželov zostal bývať a teda užívať spoločnú nehnuteľnosť povinný

manžel. Zároveň však uhrádzal platby spojené s užívaním bytu ako aj náklady na energie. Po rozpade manželstva bolo zo strany navrhovateľky potrebné zabezpečiť bývanie nielen pre seba, ale aj spoločnú maloletú dcéru. V dispozícii povinného zostali okrem spoločnej nehnuteľnosti aj spoločné finančné prostriedky vo výške 108.000 eur, vo vzťahu k čomu povinný argumentoval, že spoločné financie previedol na svoj osobný účet s cieľom ochrániť ich pred partnerom navrhovateľky, čo podľa súdu prvej inštancie však nič nemení na skutočnosti, že navrhovateľka na rozdiel od povinného nemala možnosť použiť spoločné finančné prostriedky na úhradu svojich potrieb.

1.2. Súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti návrhu navrhovateľky, keďže zo zisteného skutkového stavu vyplynulo, že navrhovateľke sa po odchode zo spoločnej domácnosti znížila životná úroveň v porovnaní so životnou úrovňou v tom čase ešte jej manžela. Manželka v rozhodnom období zabezpečovala tiež starostlivosť o spoločné maloleté dieťa, pričom odchodom zo spoločnej domácnosti jej vznikli výdavky na novú domácnosť. Do úvahy bolo potrebné vziať aj zdravotný stav navrhovateľky, trpiacej onkologickým ochorením, ktorej pracovná schopnosť bola po celé rozhodné obdobie objektívne znížená rozhodnutím príslušného orgánu, na základe ktorého bola navrhovateľka uznaná za čiastočne invalidnú a poberala invalidný dôchodok. V konaní tak jednoznačne vyšlo najavo, že zdravotný stav navrhovateľky ovplyvnil jej možnosti a schopnosti zabezpečiť si dostatočný príjem pracovnou činnosťou smerom k zníženiu oproti obvyklým možnostiam zdravej osoby. Na druhej strane, jej zdravotný stav navýšil jej potreby (doplatky za lieky, výživové doplnky). U manžela povinného z vyživovacej povinnosti takéto zdravotné obmedzenie alebo potreby zistené neboli. Napriek tomu, že povinný manžel mal od 12. mája 2020, po celé rozhodné obdobie pozastavený výkon podnikateľskej činnosti na základe živnostenského oprávnenia, podnikal naďalej a to prostredníctvom obchodnej spoločnosti R. sk s.r.o., ktorej je jediným spoločníkom a konateľom, mal teda dostatočné možnosti dosahovať príjem vo výške umožňujúcej mu riadne plnenie vyživovacej povinnosti (potencionalita príjmu). Uvedené tvrdenie, že cieľom prevodu spoločných prostriedkov na jeho osobný účet bolo ochrániť spoločné finančné prostriedky pred partnerom navrhovateľky, nemá podľa súdu prvej inštancie v kontexte s posúdením kritérií rozhodujúcich pre určenie výživného na manželku právny význam. Súd prvej inštancie uviedol, že daná okolnosť vytvára významný rozdiel v životnej úrovni manželov z dôvodu, že manželka s dotknutými financiami v rozhodnom období nakladať, v súvislosti s hradením svojich osobných potrieb na rozdiel od manžela, nemohla. Povinný pritom v konaní sám poukazoval na to, že svoje životné náklady hradil práve z týchto úspor. Nepreukázané a len všeobecné naproti tomu zostalo tvrdenie povinného, že vzhľadom na výrazný rozdiel medzi mesačnými výdavkami oprávnenej manželky a jej mesačnými príjmami (ktorý mal predstavovať sumu 856 eur mesačne) má za to, že manželka svoje výdavky pokrývala z peňazí ktoré si odložila počas spoločného života, na ktoré súd prvej inštancie pri hodnotení životnej úrovne manželov neprihliadol.

1.3. Na uvedenom základe rozhodol súd prvej inštancie podľa § 71 ods. 1 a § 75 ods. 1 zákona o rodine tak, ako je uvedené vo výroku jeho rozhodnutia. Výšku zročného výživného určil súd prvej inštancie vychádzajúc z výšky určeného výživného v sume 250 eur mesačne za stanovené obdobie zohľadniac sumu výživného zaplateného k rukám navrhovateľky povinným manželom na základe neodkladného opatrenia, nariadeného uznesením Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 8Pc/18/2020-134 zo dňa 18. septembra 2020, vykonateľným dňa 25. septembra 2020, právoplatným dňa 13. októbra 2020 a to nasledujúcim výpočtom: výživné vo výške 250 eur x 21 mesiacov (september 2020 až máj 2022 vrátane) plus alikvótna časť výživného za mesiac august 2020, ktorá predstavuje sumu 161,29 eura vypočítanú ako výživné v sume 250 eur delené počtom dní v mesiaci (31) vynásobené počtom dní za mesiac august (od podania návrhu dňa 12. augusta 2020, t.j. 21 dní a alikvótna časť za mesiac jún 2022, kedy dňa 30. júna 2022 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o rozvode manželstva na základe čoho došlo v zmysle § 71 ods. 1 zákona o rodine k zániku vyživovacej povinnosti, čo za mesiac jún 2022 predstavuje sumu 241,66 eura vypočítanú ako výživné v sume 250 eur delené počtom dní v mesiaci (30) vynásobené počtom dní v mesiaci jún, za ktoré nárok na tzv. manželské vznikol, teda 29. Od takto vypočítanej sumy zročného výživného spolu vo výške 5.652,95 eura odpočítal súd výživné uhradené za dané obdobie povinným (titulom nariadeného neodkladného opatrenia vo výške 100 eur mesačne) vo výške 2.171,18 eura.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. apríla 2025 č. k. 12CoP/133/2024-1347 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. a v závislom výroku III. potvrdil (výrok I.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. Odvolací súd sa primárne zaoberal odvolacou námietkou povinného, že v konaní vzhliadol vady procesných podmienok, najmä v súvislosti s údajným znemožnením reagovať po výpovedi manželky. Odvolací súd uviedol, že námietka nemá oporu v zistenom obsahu súdneho spisu, z ktorého vyplýva, že splnomocnenec manžela bol dňa 13. júna 2023 riadne upovedomený o termíne pojednávania nariadenom na deň 11. septembra 2023. Napriek tejto skutočnosti až dňa 08. septembra 2023 požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní. Súd prvej inštancie dňa 08. septembra 2023 upovedomil splnomocniteľa povinného, že jeho žiadosti o odročenie nevyhovuje, pretože o kolízii sa dozvedel už 13. júna 2023. Zároveň bol upovedomený, že súd prvej inštancie bude konať v jeho neprítomnosti aj keď sa na pojednávanie nedostaví. Následne sa na nariadené pojednávanie dostavil povinný, pojednávanie trvalo od 8:50 hod. do 10:25 hod. a bolo odročené na deň 25. októbra 2023 za účelom doplnenia dokazovania. Na toto pojednávanie sa už splnomocnenec povinného dostavil, ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, prípadne na odročenie pojednávania nepredniesol, v závere dostal priestor na záverečné vyjadrenie. Preskúmaním uvedeného procesného postupu odvolací súd nezistil porušenie žiadnej zo zákonom ustanovených procesných povinností súdom prvej inštancie, ktorý nijako nepochybil, keď pokiaľ v súlade s primárnym záujmom na hospodárnom a efektívnom prejednaní veci bez zbytočných prieťahov vec prejednal, následne nariadil ďalšie pojednávanie, na ktorom predmetnú vec prejednal a rozhodol.

2.2. K namietanému nedoručeniu zvukovej nahrávky, odvolací súd uviedol, že uvedené nemá za následok nedostatok procesných podmienok v zmysle § 365 ods. 1 písm. a), resp. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Zároveň nezistil žiadne také porušenie procesných podmienok, ktoré by bránilo súdu prvej inštancie vo veci rozhodnúť. K tvrdeniam povinného, že súd prvej inštancie akceptoval výpovede navrhovateľky po jeho výpovedi bez možnosti na reakciu, že dôkazy z jeho strany boli opomenuté, odvolací súd uviedol, že z obsahu zápisnice z pojednávania, ako aj z celého súdneho spisu a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v primeranom rozsahu, dôkazy riadne vyhodnotil a svoj záver riadne odôvodnil. Právo povinného na spravodlivý proces porušené nebolo - účastníci konania boli riadne predvolaní, mali možnosť sa riadne vyjadriť a dokazovanie bolo riadne vykonané v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie. Povinný tiež namietať inú procesnú vadu, že súd prvej inštancie sa nezaoberal jeho osobnými podaniami a reflektoval len na podania jeho splnomocniteľa. Odvolací súd konštatoval, že z obsahu spisu má za preukázané, že súd prvej inštancie všetky procesné úkony, podania a návrhy riadne zaznamenal a v rozhodnutí sa vysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami. Ak niektoré podania neboli výslovne uvedené v zápisnici, toto neznamena, že konanie trpelo vadou, ktorá by mala za následok nezákonnosť konania. Vzhľadom na uvedené odvolací súd nezistil povinným namietanú existenciu procesných väd, ktoré by zakladali odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. a), b), c), d) CSP. Odvolací súd uzavrel, že v konaní pred súdom prvej inštancie nedošlo k žiadnym procesným pochybeniam v takej intenzite, ktoré by spôsobili porušenie práva na spravodlivý proces alebo bránili vecne rozhodnúť.

2.3. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie tiež v tom, že vo veci boli splnené podmienky pre určenie výživného navrhovateľke a to vzhľadom na potrebu dorovnania jej životnej úrovne, ktorá sa na strane manžela odvíja od jeho možnosti dosahovať riadny príjem zo živnosti (ktorá trvala v období od 01. októbra 2019 do 30. júna 2021) a súčasne zo spoločnosti R. s.r.o., ktorú založil v máji 2020 ako jediný spoločník. Súd prvej inštancie správne konštatoval nerovnakú životnú úroveň účastníkov konania, aj v dôsledku výlučného užívania spoločného bytu manželom (a tým spôsobených zvýšených výdavkov manželky na zabezpečenie bývania aj pre maloletú dcéru), ktorý previedol na svoj účet sumu 108.000 eur a následne s ňou výlučne sám nakladal. Na základe dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie aj odvolací súd dospel k záveru, že životná úroveň povinného je vyššia po zohľadnení jeho príjmov a výdavkov, ale aj s prihliadnutím na jeho možnosti a schopnosti, ako i z dôvodu zdravotného stavu manželky, v dôsledku ktorej mala/má zníženú pracovnú schopnosť a zvýšené výdavky na zabezpečenie vlastnej starostlivosti. Odvolací súd akcentoval, že pojem „v zásade“ rovnaká životná úroveň obidvoch manželov neznamena mechanickú rovnosť v majetkovej oblasti. Účelom je odstránenie disproporcie v celkovej životnej úrovni manželov, aby títo mali približne rovnakú možnosť

zabezpečovať si svoje základné potreby s prihliadnutím na osobitosti života každého z nich.

2.4. K námietke povinného o nesprávnom zistení skutkového stavu, neprimeranosti výživného priznaného navrhovateľke odvolací súd uviedol, že dôkazy predložené povinným v rámci odvolacieho konania neboli spôsobilé zvrátiť rozhodnutie súdu prvej inštancie. Odvolací súd riadne preskúmal obsah spisu a dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav a vykonal všetky dôkazy potrebné na spravodlivé rozhodnutie. Ak niektoré navrhnuté dôkazy neboli vykonané, súd prvej inštancie tak rozhodol v súlade so svojím oprávnením uvážiť, ktoré dôkazy sú relevantné. Na uvedenom základe, vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie o návrhu navrhovateľky rozhodol vecne správne a z tohto dôvodu odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

2.5. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

3. Povinný (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolateľ zotrval na svojich tvrdeniach a námietkach, formulovaných v odvolaní. Namietal výšku a dôvodnosť výživného, ktoré mu súd prvej inštancie uložil platiť a mal za to, že súd prvej inštancie konal v rozpore so zaužívanou súdnou praxou, keď princíp potencionality príjmu zohľadnil len u povinného (manžela) a na strane navrhovateľky (manželky) nie. Navrhovateľka ešte v roku 2020 dosahovala hrubý príjem zo zamestnania vo výške 1.200 eur a neskôr (po znížení jej miery invalidity a zlepšení zdravotného stavu), tento príjem už údajne nedosahovala. Odvolací súd sa s uvedeným nevysporiadal, len nekriticky prezval argumentáciu súdu prvej inštancie. Dovolateľ predložil dôkazy o existencii účtov, na ktoré navrhovateľka v priebehu manželstva vkladala finančné prostriedky bez vedomia dovolateľa. Uvedené dôkazy odvolací súd riadne nevyhodnotil, nedoplnil dokazovanie, len zopakoval názor súdu prvej inštancie a vec meritórne neposúdil. Súd nižších inštancií sa rovnako nezaoberali dôkazmi o tom, že dovolateľ navrhovateľke posielal finančné prostriedky aj mimo rozhodnutí súdu v celkovej výške 20.000 eur. Príslušné transakcie boli zdokladované bankovými výpismi, na vyžiadanie súdu, no v rozhodnutí na tieto nereflektoval, čím podľa dovolateľa došlo k deformácii skutkového stavu, keďže suma čiastok zaslaných navrhovateľke je nad únosnou mierou a mohla by mať priamy dopad na rozhodovanie o výške a dôvodnosti priznávaného výživného. Dovolateľ opakovane v konaní namietal výšku výdavkov, vyčíslených a predložených navrhovateľkou, no súd prvej inštancie sa nijako nezaoberal úplnosťou a pravdivosťou uvedeného. Vo vzťahu k uvedenému dovolateľ zdôraznil, že medzi účastníkmi je vedených viacero vzájomných konaní a poukázal na súvisiace rozhodnutie Krajského súdu v Trnave č. k. 14CoP/34/2023-1164, ktorý v konaní o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej dcére zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a povinnému uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 100 eur mesačne. Odvolací súd sa v danom prípade stotožnil s námietkami povinného voči nedostatkom zistení súdu prvej inštancie vo vzťahu k pomerom navrhovateľky (manželky). Nižšie súdy nezohľadnili pri rozhodovaní skutočnosť, že navrhovateľka opustila spoločnú domácnosť manželov a tým rozvrátila manželstvo. Súd nevzal do úvahy mieru zodpovednosti oboch manželov za rozpad manželstva a vyplývajúce úniky v životnej úrovni. Uvedené podľa dovolateľa založilo nepreskúmateľnosť skutkových okolností a viedlo k rozhodnutiu, ktoré nie je objektívne spravodlivé. Dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP tiež namietal, že na pojednávaní dňa 11. septembra 2023, ktorého sa zúčastnil bez právneho zástupcu, mu predsedníčka senátu neumožnila vyjadriť sa v závere pojednávania, po vyjadrení navrhovateľky už nemal možnosť reagovať, hoci bol žalovanou stranou. Na jeho bezprostredné námietky predsedníčka senátu reagovala slovami: „Pojednávanie bolo skončené, opustíte súdnu sieň.“ Dovolateľ si vyžiadala zvukový záznam z predmetného pojednávania, no tento mu nikdy nebol sprístupnený. Dňa 13. marca 2025 dovolateľ adresoval súdu žiadosť o jeho doplnenie do elektronického súdneho spisu a zároveň súd požiadal o oznámenie v prípade neexistencie nahrávky alebo jej nefunkčnosti, avšak súd na výzvu nereagoval. Pokiaľ odvolací súd konštatoval, že nedoručenie zvukovej nahrávky nemá za následok nedostatok procesných podmienok, opomenul fakt, že práve neexistencia tohto dôkazu - zvukového záznamu mu bráni preukázať porušenie základného práva a to práva vyjadriť sa v súdnom konaní.

3.2. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na opätovné prejednanie.

4. Navrhovateľka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolateľ nevysvetlil v čom konkrétne má spočívať vada súdneho konania súvisiaca s nesprávnym hodnotením dôkazov. Podľa navrhovateľky dovolateľ nevysvetlil ani zjavné rozpory s prirodzenou logikou, iba všeobecne prevzal argumenty svojho odvolania, ktorými sa súd dôkladne v odvolacom konaní vysporiadal. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP, eventuálne, aby dovolanie zamietol ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 a nasl. CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre dovolanie podané vo veci výživného plnoletých osôb, prípustnosť dovolania povinného bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. V prejednávanej právnej veci dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodil výlučne z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Zo znenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že relevantná podľa tohto ustanovenia je výlučne vada: a) ktorá je dôsledkom nesprávneho procesného postupu súdu, b) ktorá znemožnila strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, a zároveň c) ktorej intenzita je taká vysoká a dôsledky ktorej z hľadiska ich dopadu na procesné oprávnenia strany také závažné, že tým dochádza (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Procesným postupom v zmysle § 420 písm. f) CSP sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda

sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie, vykonával dokazovanie, zohľadňoval procesné oprávnenia strán sporu, dbal o ich rovné postavenie a vytváral im procesnú možnosť na realizáciu ich procesných oprávnení v súlade so zákonom). O nesprávny procesný postup ide v prípade vedenia sporu, pri ktorom konajúci súd nerešpektuje procesné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich civilné konanie. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je relevantný len procesne nesprávny postup súdu závažnej intenzity, v dôsledku ktorého bola strane zmarená možnosť jej aktívnej účasti na konaní a prekazená realizácia jej patriacich procesných práv.

13. Prípustnosť dovolania v zmysle dovolacieho dôvodu § 420 písm. f) CSP dovolateľ vzhliadol v zásade v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku podľa jeho názoru spočíva v tom, že odvolací súd nevykonal riadne dovolateľom navrhované dokazovanie, nijako dokazovanie nevyhodnotil a ani nedoplnil, iba zopakoval závery súdu prvej inštancie. Dovolateľ tiež namietal, že na pojednávaní dňa 11. septembra 2023, ktorého sa zúčastnil bez právneho zástupcu, mu predsedníčka senátu neumožnila vyjadriť sa v závere pojednávania - po vyjadrení navrhovateľky a nemal tak možnosť reagovať i keď bol žalovanou stranou. Z predmetného pojednávania si dovolateľ vyžiadal zvukový záznam, ktorý mu doposiaľ nebol sprístupnený. Dňa 13. marca 2025 adresoval súdu žiadosť o jeho doplnenie do elektronického súdneho spisu a zároveň súd požiadal o oznámenie v prípade neexistencie nahrávky alebo jej nefunkčnosti, avšak súd na výzvu nereagoval. Dovolateľ mal v dovolaní za to, že práve neexistencia tohto dôkazu - zvukového záznamu mu bráni preukázať porušenie základného práva a to práva vyjadriť sa v súdnom konaní.

14. K námietke ohľadom (ne)vykonania dôkazov možno (vo všeobecnosti) uviesť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. problematika opomenutého dôkazu) alebo či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo chybné. Je tomu tak v prípade, ak existujú výrazné rozpory medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami alebo, keď sú právne závery súdu alebo orgánu verejnej moci v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia meritórneho rozhodnutia nevyplývajú. Ide o prípady svojvoľného hodnotenia dôkazov vykonaného bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu (m. m. I. ÚS 548/2015, IV. ÚS 607/2021, III. ÚS 104/2022, I. ÚS 417/2022). Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

15. Dovolateľ namietal postup odvolacieho súdu vo veci hodnotenia dôkazov, resp. nevykonania ním navrhovaných dôkazov a nedoplnenia dokazovania, vedúceho k deformácii skutkového stavu. K tomuto dovolací súd uvádza, že právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Dovolací súd v prejednávanej veci nezistil, že by postupom súdov nižších inštancií došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces uvedeným spôsobom, ani že zistenie skutkového stavu by bolo *prima facie* natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť (porov. I. ÚS 6/2018), a ani že prijaté právne závery by boli v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. že by z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplyvali (porov. I. ÚS 243/07).

16. Dovolateľ odvolaciemu súdu konkrétne vytýkal, že i napriek tomu, že súdu predložil dôkazy o existencii účtov, na ktoré navrhovateľka v priebehu manželstva vkladala finančné prostriedky bez jeho vedomia, odvolací súd bez doplnenia dokazovania konštatoval, že uvedené sa nepreukázalo. Rovnako namietal, že oba nižšie súdy sa nezaoberali predloženými dôkazmi, preukazujúcimi, že dovolateľ navrhovateľke posielal finančné prostriedky aj mimo rozhodnutí súdu v celkovej výške asi 20.000 eur. Uvedené transakcie boli na vyžiadanie súdu zdokumentované v súdnom spise bankovými výpismi, na čo však odvolací súd nijako nereflektoval v rámci svojho rozhodnutia.

17. Dovolací súd k uvedenému konštatuje, že i keď súdy viaže povinnosť efektívne preskúmať argumenty a dôkazné návrhy strán a vykonať ich hodnotenie vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré sa má prijať a súdy musia svoje rozhodnutia riadne odôvodniť; tieto princípy spravodlivého procesu nemožno však vykladať tak, že vyžadujú podrobnú odpoveď na každý argument strany. Dosah povinnosti odôvodniť rozhodnutie sa môže líšiť v závislosti od povahy prejednávanej veci a otázka, či súd splnil túto svoju povinnosť, môže byť zodpovedaná iba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti každého prípadu a po posúdení spravodlivosti procesu ako celku.

18. S uvedenými námietkami povinného sa v rámci odvolacieho konania vysporiadal odvolací súd v bodoch 49. až 56. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku. Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie vo veci interpretácie inštitútu manželského výživného, podľa ktorej súd prvej inštancie správne vychádzal z kritérií rozhodných pre určovanie manželského výživného v zmysle § 71 Zákona o rodine. Rovnako odvolací súd prevzal závery súdu prvej inštancie týkajúce sa podmienok pre určenie výživného v danej veci, vyhodnotenia zárobkových možností a schopností manželov, ako aj ich životnú úroveň, okolnosti a dôvody ukončenia ich manželského spolužitia. Pri rozhodovaní o určení výšky výživného súd prvej inštancie v rozhodnom období správne zohľadnil sťažujúcu životnú situáciu navrhovateľky (obmedzené možnosti riadne sa zamestnať z dôvodu remisie onkologického ochorenia, resp. mala zníženú pracovnú schopnosť). Súdom prvej inštancie dospel k správnej závere na základe riadne preukázanej skutočnosti, že manželka bola v rozhodnom období poberateľkou čiastočného invalidného dôchodku vo výške 355,10 eura mesačne a rovnako správne vychádzal z porovnania príjmov oboch manželov a ich nákladov, keď zohľadnil aj schopnosti a možnosti manžela ako povinného platiť výživné. Bez povšimnutia nemožno nechať ani konanie manžela, ktorý previedol na svoj účet spoločne nadobudnuté finančné prostriedky v sume 108.800 eur, s ktorými manželka nemala možnosť disponovať ani v obmedzenom rozsahu. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že vo veci boli splnené podmienky pre určenie výživného manželke vzhľadom na potrebu dorovnania životnej úrovne manželky, ktorá sa na strane manžela odvíja od jeho možností dosahovať riadny príjem zo živnosti a súčasne zo spoločnosti, ktorú v máji 2020 založil ako jediný spoločník. Súdom prvej inštancie správne skonštatoval nerovnakú životnú úroveň účastníkov konania, aj v dôsledku výlučného užívania spoločného bytu manželom (a tým zvýšených výdavkov manželky na zabezpečenie bývania aj pre maloletú dcéru). Na základe súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania aj odvolací súd dospel k záveru, že životná úroveň manžela je vyššia po zohľadnení jeho príjmov a výdavkov, ako aj vzhľadom na jeho možnosti a schopnosti a tiež z dôvodu zdravotného stavu manželky, v dôsledku ktorej mala/má zníženú pracovnú schopnosť a zároveň zvýšené výdavky na zabezpečenie vlastnej starostlivosti. V závere odôvodnenia svojho rozhodnutia odvolací súd zhrnul, že dôkazy predložené povinným v odvolacom konaní neboli spôsobilé zvrátiť rozhodnutie súdu prvej inštancie. Odvolací súd bol toho názoru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav a vykonal všetky dôkazy potrebné pre spravodlivé rozhodnutie a dodal, že skutočnosť, že niektoré dôkazné návrhy neboli výslovne spomenuté alebo zamietnuté v odôvodnení rozsudku, nemá za následok nezákonnosť rozhodnutia, ani neznamená porušenie práva účastníka na spravodlivý proces.

19. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu podľa názoru dovolacieho súdu nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľa, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, resp., že rozhodnutie sa nezaoberá jeho podstatnými vyjadreniami. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i rozhodné právo, podľa ktorého bola vec posúdená. Treba mať pritom na zreteli, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V posudzovanej veci možno z obsahu odôvodnení rozsudkov oboch nižších súdov v ich vzájomnej spojitosti extrahovať (vytiahnuť) odpovede na všetky dovolaním kladené otázky a na takomto závere nič nemení to, že u niektorých z takýchto odpovedí nejde (nemusi ísť) o odpovede explicitné. Podľa dovolacieho súdu strany sporu dostali (vrátane dovolateľa) objektívne uspokojivé vysvetlenia tam, kde sa úvahy oboch nižších súdov prekryli. Odvolací súd sa v prípadoch dopĺňania vlastnej argumentácie na podporu správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie (ktoré sa preto rozhodol potvrdiť) musí de facto vyvarovať len dvoch rizík a to 1) prekvapivosti vlastnej argumentácie, prinesenej po prvý raz až v odvolacom konaní a 2) prinesenia do argumentácie aspektu nesúdržnosti či dokonca protirečivosti (tým, že sa argumentácia „na podporu“ dostane do takého stretu s argumentáciou súdu prvej inštancie, ktorá má byť takto podporenou, že logicky vzaté môže platiť len jedno alebo druhé, nie ale oboje popri sebe, čo sa však stáva len zriedkavo). Ako už ale bolo uvedené vyššie, v prejednávanej veci nešlo o prípad opisovaného argumentačného nezvládnutia problému na úrovni odvolacieho súdu.

20. Dovolateľ odvolaciemu súdu v dovolaní vytýkal záver, že nedoručenie zvukovej nahrávky nemá za následok nedostatok procesných podmienok. V danej súvislosti dovolateľ argumentoval, že práve neexistencia dôkazu (nahrávky) mu bráni preukázať porušenie základného práva - práva vyjadriť sa v súdnom konaní (bod 3.1.).

21. Po preskúmaní spisového materiálu má odvolací súd za preukázané, že zvukový záznam z pojednávania zo dňa 11. septembra 2023 sa v elektronickom súdnom spise nenachádza. Pokiaľ dovolateľ uvádza, že nesprístupnenie zvukového záznamu mu bránilo preukázať porušenie základného práva (práva vyjadriť sa v súdnom konaní), odvolací súd uvádza, že dovolateľ v rámci dovolacej argumentácie kvalifikovane nerozvinul, ako by prípadná realizácia jeho práva vyjadriť sa v závere pojednávania dňa 11. septembra 2023 bola spôsobilá zvrátiť rozhodnutie súdu prvej inštancie, resp. oboch súdov nižších inštancií, v jeho prospech. V nadväznosti na uvedenú dovoláciu námietku odvolací súd zdôrazňuje, že nie každé opomenutie súdu nevyhnutne automaticky vedie k porušeniu práva na spravodlivý proces. Situácie, v ktorých možno i pochybenie súdu z ústavnoprávnych hľadísk akceptovať, môžu nastať v prípade skutočností nemajúcich k prejednávaniu veci relevanciu, pretože nemôžu viesť k objasneniu skutočností a otázok podstatných pre dané konanie, resp. môžu byť dokonca i výrazom zdržovacej procesnej taktiky. V tejto súvislosti nie je možné opomenúť ani to, že ak strana ponúkne, resp. navrhne vykonať dôkaz, je povinná uviesť k nemu skutočnosť, ktoré majú byť týmto dôkazom preukázané, inak sa vystavuje riziku, že navrhnutý dôkaz, z ktorého nebude zrejmé, aká skutočnosť ním má byť preukázaná, nebude vykonaný. A o takýto prípad išlo aj v danej veci v súvislosti s nedoručením, resp. nevyhovením zvukového záznamu z pojednávania súdu, keď odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v súvislosti s namietaným nedoručením zvukovej nahrávky povinnému konštatoval, že táto skutočnosť nemala za následok nedostatok procesných podmienok v zmysle § 365 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP a zároveň nezistil žiadne také porušenie procesných podmienok, ktoré by bránilo súdu prvej inštancie vo veci rozhodnúť.

22. Na to, aby mohlo dôjsť ku konštatovaniu zaťaženia konania pred súdom vadou v podobe porušenia práva strany sporu na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom súdu, musí byť daná jednak príčinná súvislosť medzi nesprávnym procesným postupom súdu a upretím strane sporu niektorého z jej prináležiacich procesných práv. Okrem uvedeného tu však musí byť aj zákonom predpokladaná intenzita zásahu do práv odôvodňujúca záver, že nebyť takéhoto zásahu, strane sporu by sa dostalo možnosti uplatniť tie argumenty alebo námietky, ktoré pre nenáležitý postup odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie) museli byť uplatnené až dovolaním, čo ale vzhľadom na obsahovú

formuláciu dovolania nie je daný prípad.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd dovolanie povinného podané na základe dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

24. Dovolací súd na tomto mieste akcentuje, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu procesu rigoróznejšieho a odborne náročnejšieho typického v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 a § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a dôvodoch, na ktorom bolo reálne založené. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.